

RAMBERG
BARNEHAGE
ÅRSPLAN
2023-2024

INNHold

Innhold og kontaktinformasjon	s.2
Innhold i årsplanen og informasjon om barnehagen	s. 3
Henvisning til barnehageloven, forskrift og Moss kommunes kvalitetsplan	s. 4-5
Barnehagens verdigrunn	s. 6
Utviklingsarbeid for ansatte	s. 7
Fokusområde 2023-2024	s. 8
Lek og Vennskap	s.9-10
Barns medvirkning	s. 11-12
Progresjon	s. 13-14
Mangfold, likestilling og likeverd	s. 15-16
Psykososialt barnehagemiljø	s. 17
Vurderingsarbeid	s. 18
Bærekraft, Uteliv for nysgjerrigerer	s. 19-21
Overgang barnehage og skole	s. 22
Stjernegruppen	s. 23
Foreldresamarbeid	s. 24-25
Språk	s. 26
Måltid i Ramberg barnehage	s. 27
Relasjonsarbeid	s. 28
Fagområdene	s. 29-34
Temaarbeid	s. 35
VIKTIGE DATOER	s. 36
Ukeplan	s. 37
Kalenderdel med progresjonsplan for lek og vennskap	s. 38-49
Kildehenvisning og avsluttende ord	s.-50-51

KONTAKTINFORMASJON

Adresse: Bjerkealleen 38, 1512 Moss

RØD: 947 91 151 | GUL: 474 66 176

GRØNN: 456 12 619 | BLÅ: 400 32 26

Styrer:

Viljar Rødje

957 52 443

viljar.rodje@moss.kommune.no

1. Etasje – pedagogiske ledere:

RØD: Lajla Bråthen Frederiksen

GUL: Joakim Larsen Rønningen

lajla.brathen.frederiksen@moss.kommune.no

joakim.ronningen.larsen@moss.kommune.no

2. Etasje – pedagogiske ledere:

GRØNN: Ann Marie Jensen

BLÅ: Sara Yazidi

ann.marie.jensen@moss.kommune.no

sara.yazidi@moss.kommune.no

ÅRSPLAN

Barnehagens årsplan er personalets **pedagogiske arbeidsredskap**, og baserer seg på krav og retningslinjer fra blant annet:

Lov om barnehager og tilhørende forskrifter, Rammeplan for barnehagen, FN`s barnekonvensjon, Kvalitetsplanen for Moss kommunes barnehager og Moss kommunes rutine for overgangen mellom barnehage og skole. Planen er inndelt i to deler, en del med informasjon om verdigrunnlag, arbeidsmetoder, fokusområder, foreldresamarbeid og hva vi tilbyr i barnas oppholdstid i barnehagen. Den siste delen inneholder en kalenderdel, som beskriver hva personalet skal ha et spesielt fokus på i arbeidet som utøves.

RAMBERG BARNEHAGE

Ramberg barnehage ligger i naturskjønne omgivelser på Jeløy. Vi har et fantastisk uteområde, som innbyr til lek og aktivitet i variert terreng i de ulike årstidene. Nærmiljøet vårt byr på flotte turområder som vi benytter ukentlig.

Barnehagen har **fire avdelinger**. Blå og Grønn er i 2. etasje og har barn fra 0-2 år (2022-2021). Gul og Rød er i 1. etasje og har barn fra 3-5 år (2020-2018).

Med utgangspunkt i barnehagens årsplan utarbeider avdelingene **ukeplaner**. Ukentlig blir det sendt ut referat fra barnehagehverdagen, hva barna og personalet har vært opptatt av, i appen Visma

Avdelingene deler seg i **mindre grupper**, flere ganger gjennom dagen. Vi utnytter alle husets rom, og uterommet, for å kunne gi barna et tilpasset tilbud ut fra alder og modenhet.

Barnehagen har **Ramberg skole** som nærmeste nabo, som vi har et tett samarbeid om overgangen fra barnehagen til skolestart.

Vi har fokus på **relasjoner, vennskap og lek**, og hvordan vi kan skape gode møter mellom mennesker. Personalet har høy kompetanse på relasjonsarbeid, og de har god kunnskap om betydningen av hvorfor gode relasjoner er viktig.

BARNEHAGELOVENS §1 FORMÅL

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnets behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn, og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang.

De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter.

De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder, og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og respektere barndommens egenverdi.

Vi skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap, og vennskap.

Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling, og motarbeide alle former for diskriminering.

Omsorg:

Jeg får den omsorgen jeg har behov for, fordi de voksne i barnehagen kjenner meg og tillater ALT jeg føler. De hjelper meg å være i følelsene mine, og i å komme videre. Dette får meg til å lære at alle følelser er lov å kjenne på, og at det hjelper og dele det med noen når man har det vanskelig.

Læring:

Jeg kan mange ting, og de voksne i barnehagen lar meg få prøve selv. De spør meg hva jeg tenker og mener om det som skjer rundt meg. Dette får meg til å tro på meg selv og min kunnskap. Det gjør at jeg tør å prøve nye ting og at jeg stoler på at andre mennesker vil meg vel.

Danning:

Jeg blir meg selv i møte med andre. De voksne i barnehagen sier det er bra at jeg er meg. De forteller meg hvorfor det er så bra at alle mennesker er forskjellig. Dette får meg til å bli et menneske som setter pris på andres egenskaper, og som er raus i møte med verden.

RAMMEPLANENS INNHOLD OG OPPGAVER

Barnehagen skal gi barn **grunnleggende kunnskap** på sentrale, og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær, og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Rammeplanen viser til **syv fagområder** som barnehagen skal jobbe med i det pedagogiske arbeidet. Hvert av fagområdene dekker et vidt læringsfelt og flere områder vil ofte være representert samtidig i arbeid med prosjekter, hverdagsaktiviteter, lek og turer.

I Ramberg barnehage jobber vi med fagområdene integrert i **planlagte pedagogiske aktiviteter**, og i pedagogikken som utøves i møte med barna i ulike situasjoner hver eneste dag.

Det betyr at vi vil legge til rette for aktiviteter, tilpasset barnas alder og interesser. **Et helhetlig læringsyn og barnehagens egenart, omsorg, lek og læring ligger til grunn for arbeidet med fagområdene.**

VISJON, VERDIER OG MÅL FOR BARNEHAGENE I MOSS KOMMUNE

Moss kommune har utarbeidet en kvalitetsplan som sitt overordnede styringsdokument. Små føtter skaper fremtiden spor er vedtatt 25.05.2020.

Kvalitetsplanen skal sette retning, beskrive mål for det pedagogiske arbeidet og legge grunnlag for årsplanarbeidet i den enkelte barnehage.

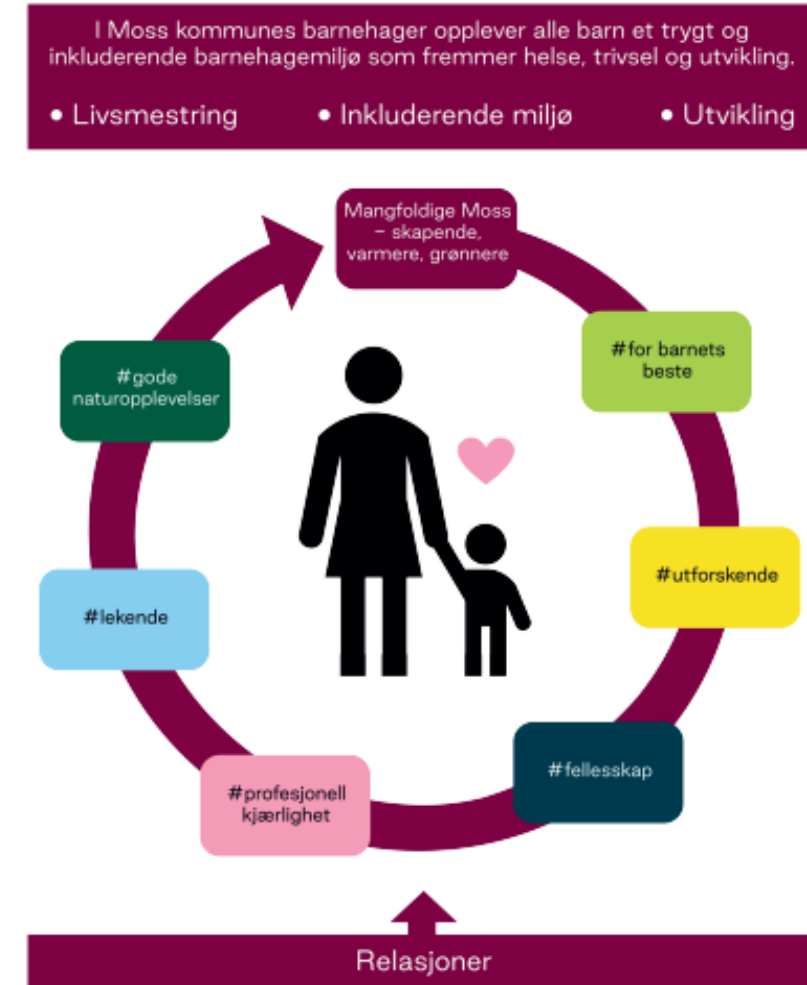
Moss kommunes visjon er: #mangfoldige Moss – skapende, varmere og grønnere. Ut fra denne visjonen er det utviklet felles kvalitetsprinsipper for alle kommunale barnehager i Moss som skal sikre et likeverdig og helhetlig tilbud til alle barn. Disse prinsippene er: #for barnets beste - #utforskende - #felleskap - #profesjonell kjærighet - #lekende - #godenaturopplevelser.

Under avsnittet #Barnehagens verdigrunnlag beskriver vi måten kvalitetsprinsippene kommer til uttrykk i Ramberg barnehage.

Kvalitetsplanene gir retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

I Moss kommunens barnehager opplever alle barn et trygt og inkluderende barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel og utvikling, som igjen er delt opp i tre fokusområder: Livsmestring – Inkluderende miljø - Utvikling.

Med utgangspunkt i Moss Kommunes visjon #Mangfoldige Moss – skapende, varmere og grønnere, er det utviklet følgende modell for kvalitet i de kommunale barnehagene i Moss Kommune:

#BARNEHAGENS VERDIGGRUNNLAG

FOR BARNETS BESTE

Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet skal ha barets beste som grunnleggende hensyn. Hvert barn har betydning for seg selv og for andre. Vi vektlegger og verner om gode møter mellom barn/barn og barn/voksne, også de møtene som er utfordrende. Det er ikke gitt at man lykkes ved første forsøk, men vi prøver på nytt eller endrer tilnærming. Vi vektlegger trygghet, mestring og medvirkning. Barna anerkjennes alltid for dem de er.

FELLESKAP

Handler om å ha trygghet og tilhørighet i en gruppe. Det innebærer å inkludere og gi andre plass. Sammen utvikler vi noe som er vårt og unikt for oss sammen. Her er den enkeltes bidrag betydningsfullt for alle de andre. Hva kan hver og en av oss tilføre? Fellesskap slik vi ønsker det skal komme til uttrykk i bl.a. lek og felles opplevelser.

GODE NATUROPPLEVELSER

Forutsetter at man liker og er trygg på å ferdes ute, gjerne i all slags vær. Årstidsendringer byr på ulike muligheter, og de benytter vi oss av. Vi bruker naturen som lekeplass, stimulering av alle sanser og opplevelse av mestring. Gjennom dette ønsker vi at barna skal utvikle interesse for å bruke og ta vare på naturen rundt oss.

UTFORSKENDE

Vi ønsker oss barn og voksne som er nysgjerrige og undrer seg sammen. Det krever tilstedeværelse her og nå, vilje og evne til å dvele ved det som opptar barna i øyeblikket eller å lede barnas oppmerksomhet mot noe som dukker opp. Sansene utfordres hos små og store. Kanskje vi må våge å gjøre noe vi ikke har gjort før?

PROFESJONELL KJÆRLIGHET

Vi skal bruke både hjertet og hodet i arbeidet med barn. Vi ser hvert barn og viser glede i møtene med barna. Vi voksne har ansvar for at relasjonen voksen-barn skal være så god som mulig og bidra til best mulig utvikling individuelt og sosialt. Det krever kontinuerlig vurdering og evne til regulering.

LEKENDE

Barnas lek og lekemiljø profitterer på voksne med lekende og undrende tilnærming. Vi skal være tilgjengelige og nysgjerrige på barnas lek og lekekompetanse, støtte, veilede og bidra til videreutvikling.

UTVIKLINGSARBEID FOR ANSATTE

Ramberg barnehage deltar i Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM). Her samarbeider vi med Læringsmiljøsenderet i Stavanger. I dette barnehageåret arbeider vi med Laget rundt barnet.

Satsningen har vært på inkluderende fellesskap hvor et av målene er at alle ansatte skal styrke sin kompetanse. Læringsmiljøsenderet bidrar i kompetansekartleggingen og med faglig innhold. Forrige Barnehageår arbeidet vi med å kartlegge kompetansebehov. Kartleggingen vil være grunnlaget for vårt videre arbeid. Hovedfokuset dette barnehageåret 2023-2024 er på Laget rundt barnet og systematisk utviklingsarbeid.

Aktuelle temaer vi ønsker å jobbe med:

- Laget rundt barnet
- Voksenstil
- Psykososialt barnehagemiljø
- Likestilling, likeverd og mangfold
- System og systemarbeid

I arbeidet med utviklingsprosjektet vil refleksjon over egen praksis i lys av ny teori om temaet være sentralt. Som pedagogisk virksomhet må barnehagen være i endring og utvikling og på den måten være en lærende organisasjon som er i stand til å møte nye krav og utfordringer. For å utvikle kvaliteten i barnehagen må personalet også utvikle sin kompetanse.

FOKUSOMRÅDE 2023-2024

Laget rundt barnet: handler om å skape trygge rammer rundt barnet ved at alle voksne i barnets liv spiller en betydningsfull rolle.

Voksenstil - Den autoritative voksenrollen, kjennetegnet av varme, forståelse og tydelige krav, har stor innvirkning på barn og unges utvikling. Teorien, utviklet av psykologen Diana Baumrind, har blitt adoptert i pedagogiske sammenhenger som barnehage og skole. Ved å bygge varme relasjoner samtidig som man stiller krav, kan den autoritative voksenstilen skape positive effekter over tid. Grenser settes med respekt og begrunnelse, og krav tilpasses barnets modenhet. Forskning viser at barn oppvokst med autoritative voksne er mer selvstendige, har bedre selvtillit og møter verden positivt. Denne voksenrollen bidrar også til å forebygge negative handlinger og utfordrende atferd, samtidig som den styrker sosial kompetanse. For å lykkes med den autoritative voksenrollen er det viktig å investere i relasjoner og balansere varme og kontroll. Veiledning og bevissthet om egen voksenstil kan bidra til å implementere denne tilnærmingen i praksis.

Implementering omsetter forskning og ideer til praksis. Strategien inkluderer både hva og hvordan for å oppnå effekt. Vi bruker Fixsens modell for å implementere endringer i barnehagen, med tydelige kjernekomponenter og aktiv kommunikasjon gjennom trening, veiledning og støtte. God ledelse og personalets lojalitet er viktig. Vi vurderer kontekstfaktorer og sikrer god implementeringskvalitet gjennom planlegging og tydelighet. Implementeringsstrategien er en del av vårt planarbeid for aktivt endringsarbeid i barnehagen.

LEK OG VENNSKAP

I Rammeplan for barnehagen står det at leken skal ha en framtreddende plass i barnas liv i barnehagen. Leken har egenverdi og er en viktig del ved barnekulturen, der barn har høy kompetanse og engasjement. I barnehagen er lek en kjerneoppgave og skal prioriteres. Vi vet at lek fremmer vennskap, språk og at barn utvikler et positivt selvbilde der det er et godt lekemiljø.

Lek kan være en sårbar aktivitet som profiterer på ansatte som veileder, beskytter, utfordrer, støtter og hjelper til med å videreutvikle leken. Det er ikke gitt at alle barn automatisk blir inkludert i lek, det kan oppstå fenomener som sosiale hierarkier, der den sterkestes rett herjer, streving etter å bli akseptert, mobbing og avvisning av enkeltbarn.

Vi mener at god leke -og relasjons kompetanse kan forebygge mobbing og gi barn ferdigheter til å møte de utfordringene som hverdagen gir.

MÅL FOR ARBEID MED LEK OG VENNSKAP

Slik gjør vi det:

Vi inspirerer til forskjellig temabasert lek

Vi skal være gode rollemodeller i lek.

Vi organiserer barna i mindre grupper for at de skal bli kjent med og få samspillserfaringer med hverandre

Vi skal legge til rette for lek i smågrupper.

Vi bruker nærmiljøet til utforskning og aktiviteter som gir felles opplevelser, erfaringer og referanser som kan bidra til inkludering i lek og samspill

Vi vurderer barnehagens lekemiljø både inne og ute, endrer og tilfører utstyr og elementer basert på barnas lekeinteresser.

Vi skal kunne observere, starte og utvikle lek.

Vi skal være aktive deltagere i lek.

Vi tar barnas innspill og tilbakemeldinger med i vurdering og planlegging av det pedagogiske innholdet og barnehagens fysiske lekemiljø.

Vi skal legge til rette for felles opplevelser og felles lek.

Vi vurderer kontinuerlig barnas sosiale utvikling, deres forhold til andre barn og fellesskapet, samt til personalet og evt regulerer/endrer ved behov

Personalet tilrettelegger for og utvikler leken sammen med barna.
Vi skal tilføre variasjon og progresjonsmuligheter i lek.

Slik vil vi ha det:

Hvert barn skal inkluderes i fellesskapet, og delta i sosialt samspill.

Hvert barn deltar/bidrar i lek

Hvert barn inviterer seg selv inn i lek, eller inviterer andre med i lek

Barna leker på tvers av alder og kjønn

Barna bruker lekematerialer som tilbys i lek, initiert av barn eller ledet av en ansatt.

BARN MEDVIRKNING

Rammeplanen for barnehagen sier at

Barn har rett til å uttrykke seg og delta aktivt i barnehagens daglige virksomhet. Deres synspunkter skal vurderes i tråd med deres alder, modenhet og behov. Barn har rett til innflytelse på alle aspekter av sitt barnehageliv. Personalet skal møte barnas uttrykk og ta dem på alvor for å sikre reell medvirkning. De skal oppmuntre og støtte barna i å uttrykke sine tanker og meninger, og møte dem med anerkjennelse.

Barns medvirkning er prosesser som skjer innenfor et fellesskap hvor voksne gir rom for barns aktive deltakelse. Det innebærer et syn på barn som likeverdige subjekter og kompetente medskapere. Barns medvirkning kommer tydelig til syne når både ansatte og barn bidrar til å skape retning for det som skjer i barnehagen.

Dette betyr medvirkning for oss:

- Barnets meninger blir sett og hørt
- Barna opplever tilhørighet og fellesskap
- Barna blir motivert og får lyst til å bidra med sine tanker og meninger
- Barna blir kreative og gode på å finne egne løsninger og svar
- Barna blir trygge på seg selv og sin egen dømmekraft
- Barna opplever og erfarer å bli møtt med anerkjennelse og respekt
- Barn opplever mestring

MÅL FOR ARBEID MED BARNES MEDVIRKNING

Slik gjør vi det:

- Oppsummering, vurdering og planlegging MED barn.
- Vi bruker bildedokumentasjon som grunnlag for gjenkalling og vurdering av opplevelser/aktiviteter.
- Organisering av barnegruppene i mindre grupper i kjernetiden. Smågrupper gir bedre mulighet for å fange opp barnas innspill og tanker.
- Tilrettelegging av det fysiske lekemiljøet, med utgangspunkt i barnas interesser og behov.
- Arbeidet med barns medvirkning skal synliggjøres i avdelingsplaner og ukereferat.

Slik vil vi ha det:

- Vi kan høre at barna kan referere til lek og aktiviteter de har hatt den siste uken i barnehagen, nonverbalt eller verbalt
- Planene våre blir påvirket av barnas tilbakemeldinger og innspill.
- Vi legger til rette for oppdeling av barnegruppa i løpet av dagen
- Alle barn deltar i lek, eller initierer til lek

PROGRESJON

Detta sier rammeplanen: «Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser, og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.44)

Under området i rammeplanen som beskriver livsmestring og helse blir også progresjon nevnt i sammenheng med barnets emosjonelle utvikling.

«Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.11)

Vi arbeider kontinuerlig tverrfaglig med fagområdene i rammeplanen, dette kommer til syne i våre referater i visma-appen.

MÅL FOR ARBEIDET MED PROGRESJON

Legge til rette for at hvert enkelt barn opplever utfordringer, og mestring i sitt læringsmiljø.

Slik gjør vi det:

Personalet bidrar til at barna får mestringsopplevelser, og samtidig har noe å strekke seg etter

Personalet legger til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter

Personalet introduserer nye perspektiver, og tilrettelegger for nye opplevelser og erfaringer

Personalet sørger for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr, og gjør dette tilgjengelig for barna. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44)

Personalet planlegger og vurderer hvert enkelt barns progresjon

Slik vil vi ha det:

Hvert enkelt barn utvikler og utvider lek

Hvert enkelt barn er i trygg relasjon med andre

Hvert enkelt barn er tydelig inkludert i fellesskapet

MANGFOLD, LIKESTILLING OG LIKEVERD

Barnehagen fremmer likeverd og likestilling, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Vi motvirker all form for diskriminering og fremmer nestekjærlighet. Barnehagen baserer sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering, og bidrar til å skape et likestilt samfunn. Alle barn har like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskapet og i alle aktiviteter i barnehagen. (Rammeplan for barnehagen, 2017).

I Ramberg barnehage ser vi og lytter til hvert barn gjennom samtaler, observasjoner og dokumentasjon. Vi verdsetter mangfold og skaper et inkluderende fellesskap. Vi snakker om ulike familiekonstellasjoner og aksepterer forskjellige livsstiler. Vi anerkjenner og forstår hverandre, og gir likeverdige muligheter for både gutter og jenter.

Vi verdsetter mangfold ved å tilrettelegge for ulike perspektiver og felles opplevelser. Vi markerer nasjonaldager og merkedager fra ulike kulturer. Vi utforsker høytider og feirer FN-dagen. Vi oppmuntrer barns nysgjerrighet og deler kunnskap og erfaringer. Barnehagen sikrer at alle barn føler seg sett, anerkjent og inkludert i fellesskapet.

MÅL FOR MANGFOLD, LIKESTILLING OG LIKEVERD

Slik gjør vi det:

- Personalet skal gjøre seg kjent med ulike høytider og merkedager
- Personalet skal bruke kunnskapen sin til å berike barnegruppen
- Personalet skal synliggjøre mangfoldet på en positiv måte. Ved å gjennomføre observasjoner og barnesamtaler
- Personalet skal gi et likeverdig tilbud til alle barn personalet arbeider aktivt for å inkludere og støtte nye eller mindre deltagende barn, og skaper et miljø der alle føler seg velkomne og verdsatt

Slik vil vi ha det:

- Barna viser nysgjerrighet og stiller spørsmål om ulikheter og likheter mellom seg selv og andre, og uttrykker interesse for å lære om andres perspektiver og erfaringer.
- Barna uttrykker seg fritt og trygt om egne tanker og følelser, og viser empati ved å lytte til og støtte hverandre, uansett hvilke livsvalg eller identiteter de har.
- Barna inkluderer hverandre og skaper vennskap på tvers av ulikheter.
- Barna viser omsorg og respekt for hverandre uavhengig av kjønn, funksjonsevne eller etnisitet.
- Barna er delaktige i å inkludere og støtte nye eller mindre deltagende barn, og skaper et miljø der alle føler seg velkomne og verdsatt.

Psykososialt barnehagemiljø

§ 41. Nulltoleranse og forbyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som mobbing, utestenging, diskriminering, vold og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser.

§ 42. Plikt til å sikre at barnehagebarn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Alle som jobber i barnehagen skal følge med på hvordan barna har det og de skal melde fra til styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har det godt, skal barnehagen undersøke saken snarest. Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres Slik gjør vi det i en sak (aktivitetsplan).

§ 43. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren. Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Forbyggende arbeid mot mobbing Fokus på lek, vennskap, relasjoner og et inkluderende fellesskap er en del av det forebyggende arbeidet vårt mot mobbing. Barnehagen har en egen handlingsplan som følges dersom mobbing oppstår.

VURDERINGSARBEID

Pedagogisk dokumentasjon er en metode hvor observasjon, dokumentasjon, deling, refleksjon, tolkning og nye valg er sentrale begrep. Pedagogisk dokumentasjon skal bidra til at personalet ser på og vurderer barnehagen og de praksisene som utøves der, slik at det blir mulig å skape endringer til det beste for barna. Dokumentasjonen skal være utgangspunkt for pedagogisk utviklingsarbeid, og det skal ha en synlig plass i barnehagen, slik at alle får ta del i prosessene. Intensjonen er å lære sammen med andre og alle må inkluderes i det arbeidet som skaper forandring og forutsetning at alle i personalgruppen er med.

Det er verdiene, holdningen og praksisene til de ansatte, samt det fysiske miljøet i barnehagen, som skal være gjenstand for refleksjon. Hensikten er å skape en pedagogikk som ivaretar barnet som subjekt, med rett til aktiv deltakelse i egne læringsprosesser.

Ved å bruke dokumentasjon og skape en kultur der erfaringer, tanker og ideer fra egen praksis deles systematisk, blir det samtidig en struktur for endring, som igjen vil føre til gradvis justering av personalets samlede praksis.

Vi skal:

- Bruke dokumentasjon for å synliggjøre barnehagens pedagogiske arbeid og for å synliggjøre enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling.
- Sammen dele og tolke observasjoner for å forstå det som skjer på flere måter
- Har barns medvirkning i fokus, ta med barna i planlegging og vurdering
- Se på barn som medskaper av egen hverdag.
- Alle tar ansvar for å bidra med sin stemme og sine tanker
- ha barnesamtaler

Med dokumentasjon menes fysisk materiale, for eksempel: fotografi, tegninger, lydfiler, konstruksjoner og observasjonsnotater.

Refleksjon handler ikke om å være enige, men bidrar til ulike perspektiver på samme sak.

BÆREKRAFT

- Vi har en fantastisk klode å ta vare på og et ansvar for kommende generasjoner. Dagens handlinger får konsekvenser for fremtiden. Det starter her og nå og pågår hele tiden, i barnehagen, i hjemmet og ellers i samfunnet.
- Bærekraft handler om å verdsette det vi har, ta vare på det vi har og ikke bruke mer enn nødvendig. Det innebærer å utvikle gode holdninger allerede i barndommen. Vi har tro på at det skjer når barna er delaktige og erfarer gjennom prosesser.
- Vi er opptatt av:
  - Kildesortering og gjenbruk. Hva kan brukes om igjen og hva kan bli til noe annet enn bare søppel?
  - Bli kjent med og pirre nysgjerrighet for naturens mangfold gjennom bruk av alle sanser.
  - Interesse for og nysgjerrighet på sammenheng og konsekvenser; hva må til for at vi skal få frukt og bær?
- Vi har gleden av å være omgitt av landskap som vi kan sanse, utforske og ikke minst leke i. Det skal også etterkommerne vår gjøre. Med kjennskap til og gode erfaringer med bruk av omgivelsene, kan barn tilegne seg evne til å ta vare på og verne omdet videre. Det kreves at vi voksne gjør det samme!
- Barna på Ramberg er klar over at det er ungene til vårens første humler som sørger for pollinering av frukt- og bærblomster. Vi gjør så godt vi kan for å gi humlene gode levekår med bl.a. humlevennlige planter.
- Vi tenker globalt og handler lokalt! Vi jobber fortsatt mot økt bevissthet, og gode rutiner i dette viktige miljøarbeidet.
- Foreldre kan bidra med enkle tiltak som å ta med kopp, asjett og bestikk på foreldrearrangementer, ikke la bilen gå på tomgang utenfor barnehagen, gå eller sykle til og fra barnehagen, ha en gjenbrukspose til skittentøy tilgjengelig på barnets plass og ta av sko når dere går inn på avdelingen. **Alle bidrag hjelper!**

UTELIV FOR NYSGJERRIGPERER

Ramberg barnehage ligger midt på Jeløy med uendelige muligheter for å ferdes i et variert landskap.

Rammeplanen for barnehagen sier følgende: Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser, og får oppleve naturen som arena for lek og læring.

Først må man bli trygg på å være ute. Vi begynner allerede i barnehagens uteområde som inviterer til bruk av alle sanser. Hva kan vi se, lukte, smake, kjenne og høre? Hvordan må vi bruke kroppen for å bevege oss? Spørreordene HVA og HVORDAN eller ordet SE! pirrer nysgjerrighet og undring. Opplevelser og erfaringer som man deler med andre er kilde til språkutvikling og grunnlag for lek og aktiviteter i samspill med andre.

Utenfor barnehagens område er det mer å utforske. Landskapet gir motoriske utfordringer og mestringsopplevelser for alle, samt utallige små og store ting å undre seg over. Vi utforsker naturmessige fenomener og sammenhenger. Hva skjer når vi setter saftglasset ut i kulda? Hvorfor ser noen gulrøtter ut som mennesker? Hva skjer med skruketrollene når vi fjerner steinen de lever under? Hva gjør de for naturen vår?

Uteliv gir andre muligheter for å utvikle relasjoner, vennskap og lek. Naturen som lekeplass byr på andre kulisser og rekvisitter enn det vi har inne. En stein er en stein, men kan også være et helikopter? Når barn blir trygge på og vant til å bruke naturen som lekearena, kan kreative og magiske fantasiverdener oppstå. Barna får opplevelser i fellesskap, noe som gir felles referanserammer og som barna har utbytte av i videre relasjonsutvikling. Vennskap knyttes og forsterkes ved at de opplever og erfarer noe sammen. Husker du da vi lekte piratskute på den haugen? Kan vi gjøre det igjen?

Gjentakelse hører med. Det er ikke gitt at man blir glad i uteliv på første, andre eller kanskje tiende forsøk. Med gjentatt bruk av naturområder, motorisk aktivitet og sanseopplevelser, kan det hende at utilpasshet snus til trivsel og glede. Tenk om det skjer!

Mål for uteliv og tur

I Ramberg barnehage ser vi på veien som en del av målet. Vi starter allerede i barnehagens uteområde som inviterer til allsidig lek og motoriske utfordringer. Utenfor barnehagens område er det mer å utforske, vi utforsker naturmessige fenomener og sammenhenger. Når barna blir trygge på og vant til å bruke naturen som lekearena, kan kreative og magiske fantasiverdener oppstå. Uteliv gir andre muligheter for å utvikle relasjoner, vennskap og lek. Vennskap knyttes og forsterkes ved at de oppleves og erfarer noe sammen. Naturen byr på andre kulisser og rekvisitter enn det vi har inne. Barna skal lære å ferdes i naturen og se verdien i å ta vare på den.

Slik gjør vi det:

- Bruke nærmiljøet som en arena for samspill, motorisk utfoldelse, relasjonsbygging, sanseopplevelser, utforskning, undring og tilegnelse av språk.
- Ta utgangspunkt i barnegruppens eventuelle behov, interesser, utfordringer akkurat nå, for å veilede, støtte, utfordre til utvikling.
- Sikre at barna får gode opplevelser utendørs daglig
- Ha ett bevisst forhold til uteliv med barn, med tanke på utviklingen av hele mennesket. Øvelse gjør mester.
- Vise engasjement og er tilgjengelig for barna
- Ha fokus på det som skjer her og nå underveis
- La leken oppstå og utvikle seg på barns premisser både innenfor og utenfor gjerdet.
- Bruke naturen som en læringsarena

Slik vil vi ha det:

- Barna tar initiativ, tar egne valg og løse problemer på egenhånd og i samspill med andre.
- Barna søker naturopplevelser
- Barna har et ønske om å ivareta natur og miljø

OVERGANGEN FRA BARNEHAGEN TIL SKOLEN

Moss kommune har et eget årshjul for overgang fra barnehage til skole.

Rutinen skal sikre at overgangen til skole/ SFO blir trygg og forutsigbar for barna og foreldrene. Rutinen beskriver aktiviteter og samhandlingsoppgaver som barnehagen og skolen skal gjennomføre i forhold til de eldste barna i barnehagen. I

Ramberg barnehage tilhører barna ulike skolekretser, men vi samarbeider med Ramberg skole i arbeidet om overgangen fra barnehagen til skolen.

Det er utarbeidet en plan for systematisk språktilbud før skolestart. Rammeplanen for barnehagen ligger til grunn for innholdet. Planen tar utgangspunkt i områdene: god samtale, rim, regler, dikt og sang, fortelling, høytlesning, lek og utforskning av skriftspråket.

Dette er noe av det vi gjør i dette arbeidet:

Personalet utarbeider planer for hvert halvår, med utgangspunkt i barnehagens årsplan, og årshjul for overgang barnehage– skole og systematisk språktilbud.

Førskolegruppas planer leveres til skolen, samt at vi mottar skolens planer.

I løpet av høsten inviteres førskolegruppa til en felles aktivitet med 1. trinn på Ramberg skole.

På foreldremøtet i september informeres foreldrene til 5– åringene om førskolegruppas planer for det siste året i barnehagen, samt rutineene for overgang barnehage– skole og systematisk språktilbud

I november gjennomføres foreldresamtaler med spesielt fokus på overgang fra barnehagen til skolen.

Ved behov kan skolen kontaktes for å avtale et overføringsmøte for enkeltbarn, slik at forholdene kan legges til rette på best mulig måte.

I løpet av april inviterer førskolegruppa kommende faddere til en felles tur/aktivitet

En av 1. trinns lærerne fra Ramberg skole skal hospitere i barnehagen på våren, slik at de blir kjent med vår praksis.

På våren går vi tur til de skolene som barna sogner til for å levere Hei, dette er meg skjema.

I juni har vi en høytidelig avslutning for barna i førskolegruppa, og barna får en mappe med minner fra tiden i barnehagen.

STJERNEGRUPPEN

Stjernene er de eldste barna i barnehagen.

Rammeplan, Årsplan og Moss Kommunes føringer for overgang barnehage og skole (OBS) med systematisk språktilbud ligger til grunn for innholdet i Stjernegruppen.

Vi er opptatt av anerkjennende kommunikasjon og barns medvirkning, som vil si å møte barn med en holdning som gir rett til å oppleve, erfare og gi uttrykk for dette ut fra seg selv. Å skape gode dialoger med rom for ulike synspunkt. Å gi barna mulighet for å påvirke og få erfaring med demokratiske prinsipper.

Stjernene er for det meste ute på tur og benytter seg av nærområdets varierte turterreng. Det viktigste med turene er *hva* som skjer underveis og hva Stjernene har med seg av opplevelser og erfaringer når turen er over. De øver på undring og nysgjerrighet, samt å le, leke og ha det gøy. På tur øver Stjernene på å *høre og gjøre*, ta imot felles informasjon, gå sammen med- og samarbeide med turvennen sin, bruke kroppen og sette ord på opplevelser og erfaringer.

FORELDRESAMARBEID

Barnehagen bør være et fast holdepunkt i barnas og familienes liv, og en kilde til glede, trygghet og forutsigbarhet. Foreldre/ foresatte og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (Barnehageloven § 1 Formål).

Med forståelse menes gjensidig respekt og anerkjennelse for hverandres oppgaver i forhold til barnet. Med samarbeid menes regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles. Dette ivaretas først og fremst gjennom den **daglige kontakten ved bringe - og hentesituasjon i barnehagen.**

Foreldresamtaler

Vi tilbyr individuell foreldresamtale hvert halvår. Målet med foreldresamtalen er en gjensidig dialog der foreldre tar opp saker som opptar dem i deres møte med barnehagen. Personalet informerer om deres opplevelser av barnets trivsel og utvikling, samt om barnehagehverdagen. Foreldre kan søke hjelp og veiledning i oppdragerspørsmål. Vi oppfordrer foreldre til å be om samtale utover det barnehagen tilbyr dersom de har behov for dette.

Informasjon til foreldre

Vi ønsker å vise frem forskjellige sider av arbeidet vårt, og gi foreldre nødvendig informasjon om arbeidet vi gjør. Vi ønsker å dokumentere noe av det viktigste arbeidet som foregår hver dag i barnehagen, med vekt på lek, vennskap og utvikling av gode relasjoner. Metoder vi bruker er bl.a. dags-/ukereferat på Visma, daglige samtaler og utstilling av prosjekter.

Foreldremøter

Vi inviterer til foreldremøte for alle i september. I siste del av dette møtet, får foreldrene til barn i Stjernegruppa informasjon om arbeidet som gjøres det siste året i barnehagen før barna skal begynne på skolen (Overgang barnehage– skole).

I juni inviterer vi nye foreldre til et eget informasjonsmøte.

Foreldremedvirkning

Hver høst sendes Foreldreundersøkelsen ut.

I Foreldreundersøkelsen får foreldre og foresatte si sin mening om barnehagetilbudet, barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage. Foreldrenes vurderinger tas med i planlegging av det videre arbeidet.

Foreldreråd, Foreldrenes arbeidsutvalg og Samarbeidsutvalget

Foreldrerådet består av alle foreldre i Ramberg barnehage.

Foreldrene velger representanter til FAU og SU. Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) velges av foreldrerådet, og består av to representanter fra hver avdeling. I SU sitter to representanter fra personalet, to fra foreldrene og en fra eier (politiker), alle med hver sin vararepresentant

Viktig beskjed til alle foreldre!

Ramberg barnehage skal være et godt sted å være – også for dere. Ta dere en kopp kaffe når dere leverer, sett dere ned og lek med barnet ditt når du henter, bruk uteområdet i helgene, og gi oss konstruktive tilbakemeldinger om du har noe på hjertet. Det er viktig for oss at foreldre og ansatte har et samarbeid, som er til det beste for hvert enkelt barn 😊

Mål for foreldresamarbeid:

Trygge foreldre som har til barnehagen og et gjensidig og godt samarbeid med fokus på barnets beste.

Slik gjør vi det:

Åpen dialog til det beste for barnet, med takhøyde for konstruktive tilbakemeldinger.

Tydelige avklarte forventninger i tilvenningssamtalen når barnet begynner i barnehagen.

Personalet viser respekt for at det er foreldrene som kjenner barnet best.

Foreldrene deltar på foreldremøter, foreldrearrangement og følger opp foreldresamtaler

Personalet er profesjonelle i møte med foreldre og barn.

God og jevnlig kontakt.

Vi bruker foreldreundersøkelsen aktivt i vårt utviklingsarbeid

Slik vil vi ha det:

Foreldrene har god kjennskap til hva barnet opplever og erfarer i barnehagen.

Foreldrene er trygge på at personalet møter dem med gjensidig tillit, åpenhet og en lyttende dialog.

Foreldrene er trygge på at hvert barn blir sett og at personalet jobber for barnets beste.

Kommunikasjon og språk

Språk er grunnlaget for tenkning, og påvirker alle sider ved barnets utvikling. Vi gir alle barn mulighet til å kommunisere verbalt og nonverbalt, ved å lytte, forstå og skape sammenheng i de daglige samtalene. Vi bruker språket aktivt sammen med barna når vi leker, under måltidene, ved høytlesning, i stellesituasjonen eller når barna skal kle på seg i garderoben.

TRAS

Står for tidlig registrering av språk. Dette er et kartleggingsverktøy for barns språkutvikling. Vi benytter TRAS om vi tenker det er hensiktsmessig. Vi informerer foreldrene alltid i forkant, da foreldrene må det godkjenne at kartleggingen gjennomføres.

HØYTLESNING

Fortelling, litteratur og leseaktiviteter er viktig for et god språkmiljø i barnehagen. Høytlesning gir også felles referanser som utgangspunkt for lek og samtale. Vi bruker bøkene som inngang til gode samtaler og refleksjoner med barna.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon, og skal bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske- og psykiske helse skal fremmes i barnehagen.

Vi tilbyr barna et variert og sunt kosthold i tråd med nasjonale retningslinjer for kosthold i barnehagen. Vi er ute hver dag, og bruker nærmiljøet ofte. Vi legger til rette for hvilestunder i løpet av dagen.

Måltid i Ramberg barnehage

I Ramberg barnehage serverer vi tre måltider for dagen. Vi serverer ett varmt måltid i uken, og sammen med barna utarbeider vi en 6 ukers meny basert på fisk og vegetar. Måltidene og matlagningen i barnehagen har en viktig funksjon med tanke på å utvikle barnas sosialkompetanse, kulturforståelse, matglede, samt bidra til gode kunnskaper og holdninger til sunne helsevaner. Vi bruker god tid under måltidene, vi smører, hjelper hverandre, lytter og prater. Barna deltar også aktivt i tilberedning av mat og pådekking.

Til alle måltidene i barnehagen skal det serveres frukt og/eller grønt, melk og vann.

Frokost 07.30-08.30

Til frokost serverer vi brødmatt med variert pålegg og grønnsaker eller havregryn/havrefras med melk.

Lunsj 11.00

Til lunsj serverer vi brødmatt med variert pålegg, grønnsaker, egg, kjøttpålegg. Varmmat en dag i uken.

Frukt 14.00

Til frukt serverer vi ett variert utvalg av frukt og grønt. Brødsriver og knekkebrød med pålegg.

Relasjonsarbeid

Hvert år er det tilvenning- ikke bare for nye barn som skal begynne i barnehagen, men tilvenning av en ny barnegruppe. Noen er blitt eldst, noen har venner som har begynt på skolen og noen skal bytte avdeling innad i barnehagen. Barna må hvert år finne plassen sin i et nytt fellesskap.

Kalenderdelen og målene i kalenderdelen gjenspeiler arbeidet med relasjoner.

Det krever trygge, undrende og tilstedeværende voksne som støtter, veileder og deltar i lek. Det krever voksne som har relasjonsarbeid fremst i pannebrasken og som bruker det i dags-, uke og månedsplaner. Det krever voksne som hele tiden deler praksis med kollegaer og sammen tilrettelegger for at barna skal finne sin plass i fellesskapet.

Vi tar hensyn til hver enkelt barns egenskaper og styrker, og nøye vurderer hvem eller hva de kan dra nytte av ved å samhandle med, for å best kunne utvikle seg i samspill med resten av gruppen.

Fagområdene

Barnehagen vår tar utgangspunkt i rammeplanens fagområder, som er viktige for barns trivsel, allsidige utvikling og helse. Vi ser på fagområdene i sammenheng, og de er en gjennomgående del av barnehagens innhold. Arbeidet med fagområdene tar også hensyn til vårt verdigrunnlag og formål, og barnas rett til medvirkning ivaretas.

Vi dokumenterer arbeidet med fagområdene for å synliggjøre barnas læring og utvikling. Dokumentasjonsarbeidet sender vi i visma flyt barnehage. Barnehagen legger vekt på å skape et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Vi bruker variert materiell, teknologi, bøker, musikk og lek for å gi barna en meningsfull og morsom hverdag.

Kommunikasjon, språk og tekst

I arbeidet med dette fagområdet retter vi fokus mot å styrke barnas språkutvikling, kommunikasjonsevner og tekstforståelse. Varierte former for språk oppmuntres, og barna oppfordres til å utforske tekster i ulike medier for å uttrykke seg.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Vår tilnærming til dette fagområdet involverer støtte til barnas utvikling av kroppslig mestring, bevegelsesglede, sunne matvaner og forståelse av egen helse. Aktiviteter som fremmer motoriske ferdigheter og bevissthet om sunn mat og hygiene blir tilrettelagt for variasjon.

Kunst, kultur og kreativitet

Vi tar sikte på å inspirere barnas nysgjerrighet, utforskertrang og kreativitet gjennom dette fagområdet. Estetiske og skapende aktiviteter blir lagt til rette, samtidig som barna oppfordres til å utforske kunst, kultur og ulike uttrykksformer på sin egen måte.

Natur, miljø og teknologi

Målet med dette fagområdet er å gi barna erfaringer og kunnskap om naturen, miljøet og teknologi. Utforskning av naturen, miljøvern, utvikling av bærekraftige holdninger og bruk av digitale verktøy blir fremmet som en del av læringsprosessen.

Antall, rom og form

Vi legger til rette for barnas utforskning av tall, mengder, romforståelse og geometriske former innenfor dette fagområdet. Gjennom lek og hverdagsaktiviteter oppfordres barna til å eksperimentere, løse problemer og utforske ulike matematiske begreper.

Etikk, religion og filosofi

Gjennom dette fagområdet ønsker vi å stimulere barnas refleksjon, undring og forståelse av etiske, religiøse og filosofiske spørsmål. Samtaler, historiefortelling og opplevelser blir lagt til rette for å fremme barnas egenverd og respekt for mangfold.

Nærmiljø og samfunn

Vårt arbeid med dette fagområdet har som mål å styrke barnas tilhørighet og forståelse av nærmiljøet og samfunnet rundt dem. Vi oppmuntrer til utforskning av lokale omgivelser, samarbeid med andre, samt refleksjon rundt prinsipper som demokrati, likestilling og mangfold.

Kommunikasjon, språk og tekst

Slik vil vi ha det:

Barna uttrykker seg tydelig og sammenhengende gjennom ulike former for språk.

Barna viser forståelse for språklige beskjeder og kan følge instruksjoner.

Barna bruker varierte ord og uttrykk i sin kommunikasjon.

Barna viser interesse for bøker, historier og andre tekster.

Slik gjør vi det:

Vi tilbyr varierte språkstimulerende aktiviteter som samtaler, rim og regler, sanger og fortellinger.

Vi legger til rette for bruk av ulike medier som bøker, bilder, digitale verktøy og skriftlige materialer.

Vi oppmuntrer til samtaler og dialog mellom barna og de ansatte.

Vi gir individuell oppfølging og tilrettelegging for barn med ulike språkbehov.

Natur, miljø og teknologi

Slik vil vi ha det:

Barna viser interesse og omsorg for naturen og miljøet.

Barna har kunnskap om naturen og dens mangfold.

Barna har grunnleggende digitale ferdigheter og forståelse for bruk av teknologi.

Barna viser interesse og nysgjerrighet for bærekraftige holdninger og handlinger.

Slik gjør vi det:

Vi tilrettelegger for utforskning og opplevelser i naturen gjennom turer og observerer med barna.

Vi formidler kunnskap om bærekraft og miljøvern gjennom samtaler og praktiske aktiviteter.

Vi introduserer barna for grunnleggende digitale verktøy gjennom pedagogiske aktiviteter.

Vi oppmuntrer til gjenbruk, ressursbevissthet og utforskning av teknologiske redskaper og leketøy.

Kunst, kultur og kreativitet

Slik vil vi ha det:

Barna viser glede ved å uttrykke seg gjennom ulike kunstneriske uttrykksformer.

Barna er nysgjerrige og utforskende i møte med kunst og kultur.

Barna har kreativitet og fantasi i sin lek og i skapende aktiviteter.

Barna viser respekt for ulike uttrykksformer og kulturer.

Slik gjør vi det:

Vi tilbyr varierte materialer og verktøy for kreativ utfoldelse som maling, tegning, forming og musikk.

Vi introduserer barna for kunst og kulturelle uttrykk gjennom utstillinger, forestillinger og besøk på kulturarenaer.

Vi oppmuntrer barna til å utforske og bruke ulike kunstneriske teknikker og uttrykksformer.

Vi gir rom for barnas egne ideer og fantasi i lek og skapende aktiviteter.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Slik vil vi ha det:

Barna viser glede ved fysisk aktivitet og utforsker ulike bevegelsesmuligheter.

Barna har kunnskap om sunne matvaner og tar del i forberedelse av måltider.

Barna viser god kroppsbeherskelse og motoriske ferdigheter.

Barna har gode rutiner for personlig hygiene.

Slik gjør vi det:

Vi tilbyr varierte bevegelsesaktiviteter som lek, dans, lekerom og utendørslek.

Vi tilbyr sunne og varierte måltider, og involverer barna i matlaging og matplanlegging.

Vi lærer barna om kroppen, hygiene og sunne vaner gjennom samtaler og praktisk erfaring.

Vi legger til rette for utendørsaktiviteter og bruk av naturen som leke- og læringsarena.

Antall, rom og form:

Slik vil vi ha det:

Barna viser interesse for tall, mengder, romforståelse og geometriske former.

Barna bruker matematiske begreper i lek og hverdagsaktiviteter.

Barna utforsker og eksperimenterer med ulike problemløsninger.

Barna viser glede ved å utforske matematikk og geometri.

Slik gjør vi det:

Vi tilbyr varierte matematiske aktiviteter som lek med tall og mengder, sortering, måling og eksperimentering.

Vi bruker hverdags situasjoner og materialer som stimulerer til utforsking av matematikk.

Vi oppmuntrer til logisk tenkning, problemløsning og utforsking av geometriske former.

Vi gir ros og anerkjennelse når barna viser interesse og engasjement for matematikk.

Etikk, religion og filosofi:

Slik vil vi ha det:

Barna viser respekt for mangfold og ulike kulturelle og religiøse tradisjoner.

Barna stiller spørsmål, reflekterer og viser interesse for etiske og filosofiske temaer.

Barna uttrykker omsorg og empati for andre.

Barna har kunnskap om egne og andres rettigheter og respekterer dem.

Slik gjør vi det:

Vi legger til rette for samtaler og dialog som stimulerer til refleksjon rundt etiske, religiøse og filosofiske spørsmål.

Vi bruker fortellinger, bøker og rollespill for å utforske ulike verdier og holdninger.

Vi skaper et inkluderende og respektfullt miljø hvor barna opplever mangfold og ulike perspektiver.

Vi modellerer omsorg, empati og respekt i vårt samspill med barna.

Nærmiljø og samfunn:

Slik vil vi ha det:

Barna viser forståelse og respekt for sitt nærmiljø og samfunn.

Barna har kjennskap til demokratiske prinsipper og likestilling.

Barna viser samarbeidsevner og interesse for å lære om ulike kulturer og tradisjoner.

Barna har kunnskap om lokale ressurser og steder av betydning.

Slik gjør vi det:

Vi tar barna med på turer og ekskursjoner i nærmiljøet for å oppdage og utforske ulike steder og ressurser.

Vi arrangerer aktiviteter som fremmer samarbeid, inkludering og demokratiforståelse.

Vi formidler kunnskap om ulike kulturer og tradisjoner gjennom fortellinger, matlaging og feiring av høytider.

Vi involverer barna i prosjekter som handler om lokal samfunnsutvikling og bærekraftig praksis.

Temaarbeid

1. Introdusere temaer og legge ut spor: Vi ønsker å fange barnas interesse ved å introdusere temaer som appellerer til deres nysgjerrighet og fantasi. Vi legger ut spor og skaper et miljø som oppmuntrer barna til å utforske og oppdage mer om temaene både på egenhånd og i samarbeid med barn og voksne.
2. Inspirere til lek og kreativitet: Gjennom temaarbeid ønsker vi å inspirere barna til å leke og være kreative. Vi oppfordrer dem til å bruke sin fantasi og utforske ulike lekemuligheter knyttet til temaet. Dette bidrar til barnas generelle utvikling og stimulerer deres evne til problemløsning og tenkning.
3. Undre oss og utforske sammen med barna: Vi ønsker å skape undring og nysgjerrighet hos barna ved å utforske temaet sammen. Vi oppmuntrer dem til å stille spørsmål, utforske ulike materialer og ressurser, og sammen oppdage nye ting og sammenhenger.
4. Skape felles opplevelser og erfaringer: Gjennom temaarbeid ønsker vi å skape felles opplevelser og erfaringer for barna. Dette bidrar til å styrke fellesskapsfølelsen og samhörigheten i gruppen. Vi legger vekt på samarbeid og deltakelse, der alle barna får mulighet til å bidra og bli hørt.
5. Ivareta barns rett til medvirkning: Vi tar hensyn til barnas alder, modning og forutsetninger når det gjelder deres rett til medvirkning. Vi gir dem muligheter til å påvirke temaarbeidet ved å lytte til deres interesser, meninger og forslag. Dette styrker deres selvfølelse og bidrar til å utvikle deres evne til å ta initiativ og ta ansvar.
6. Bidra til god språkutvikling, sosial kompetanse og gode relasjoner: Temaarbeidet gir oss muligheten til å jobbe aktivt med barnas språkutvikling. Vi stimulerer til samtaler, fortellinger og lek som bidrar til å utvide deres ordforråd og forståelse. Temaarbeidet gir også rom for å styrke barnas sosiale kompetanse og evne til samhandling, gjennom samarbeid og felles oppgaver.
7. Fordype oss i det barna er opptatt av: Gjennom temaarbeidet ønsker vi å dykke ned i det barna er opptatt av, interesserer seg for eller ønsker å lære mer om. Vi tar hensyn til deres initiativ og prøver å tilpasse læringsaktivitetene til deres behov og ønsker. Dette skaper engasjement og motivasjon for læring.
8. Jobbe med de 7 fagområdene: Temaarbeidet gir oss muligheten til å jobbe med de 7 fagområdene som er beskrevet i Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Vi legger vekt på å integrere ulike fagområder i temaarbeidet, slik at barna får en helhetlig og variert læringserfaring.

Temaarbeid tilpasses dynamisk etter barnas interesser og utvikling. Vi balanserer strukturerte aktiviteter med fri lek for å skape et læringsmiljø som fremmer nysgjerrighet, fantasi og berikende læring.

Markeringer for barna	
Nasjonal brannvernuke	september uke 38
FN-dagen	24. oktober
FNs internasjonale barnedag	20. oktober
Nissefest	5. desember
Fellessamlinger i desember	Hver mandag i desember
Temafest	13. februar
Verdens bokdag	23.april
Id al fitr	10.april, vi markerer 11 .april
Avslutningstur for Stjernene	4. juni

Arrangement med	Foreldre
Foreldremøte	13. september
Høstarrangement i barnehagen	19. september
Foreldressamtaler høst	I løpet av uke 47
Luciamarkering	13. desember
Foreldresamtaler vår	I løpet av uke 15
Besøksdag nye barn	Hver tirsdag i mai og juni 12-13
Dugnad	6. mai
Mai-fest	16. mai
Nye foreldre- og barn treff	6. juni
Sommerfest	13. juni

Plandager 2023/2024

14. August - 17. November - 2. Januar - 18. April - 19. April

Barnehagen har også stengt jul og påske, samt sommerukene 29 og 30

VIKTIGE DATOER

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
Morgenavdeling på Blå/Gul avdeling kl. 06.45-07.30	Morgenavdeling på Blå/Gul avdeling kl. 06.45-07.30	Morgenavdeling på Blå/Gul avdeling kl. 06.45-07.30	Morgenavdeling på Blå/Gul avdeling kl. 06.45-07.30	Morgenavdeling på Blå/Gul avdeling kl. 06.45-07.30
Frokost kl. 07.30-08.30	Frokost kl. 07.30-08.30	Frokost kl. 07.30-08.30	Frokost kl. 07.30-08.30	Frokost kl. 07.30-08.30
Lek og aktiviteter i smågrupper ute og inne Kl. 09.30-11.00	Lek og aktiviteter ute i smågrupper ute og inne kl. 09.30-11.00	Lek og aktiviteter i smågrupper ute og inne kl. 09.30-11.00	Lek og aktiviteter i smågrupper ute og inne kl. 09.30-11.00	Lek og aktiviteter i smågrupper ute og inne kl. 09.30-11.00
Lunsj kl. 11.00 Småbarn 10.30	Lunsj kl. 11.00 Småbarn 10.30	Lunsj kl. 11.00 Småbarn 10.30	Lunsj kl. 11.00 Småbarn 10.30	Lunsj kl. 11.00 Småbarn 10.30
Hvilestund før frukt ved behov Møtedag for personalet	Hvilestund før frukt ved behov	Hvilestund før frukt ved behov Møtedag for personalet	Hvilestund før frukt ved behov	Hvilestund før frukt ved behov
Fruktmåltid kl. 14.30 Småbarn 13.30	Fruktmåltid kl. 14.30 Småbarn 13.30	Fruktmåltid kl. 14.30 Småbarn 13.30	Fruktmåltid kl. 14.30 Småbarn 13.30	Fruktmåltid kl. 14.30 Småbarn 13.30
Ettermiddagsavdeling på Gul/Blå avdeling kl. 16.30-17.00	Ettermiddagsavdeling på Gul/Blå avdeling kl. 16.30-17.00	Ettermiddagsavdeling på Gul/Blå avdeling kl. 16.30-17.00	Ettermiddagsavdeling på Gul/Blå avdeling kl. 16.30-17.00	Ettermiddagsavdeling på Gul/Blå avdeling kl. 16.30-17.00

- Vi serverer frokost i barnehagen.
- Etter fruktmåltidet tilbyr vi aktiviteter som høytlesning, spill, lek ute/inne. Dette vil variere etter årstid og barnas behov.
- Vi bruker leirbålplassen jevnlig.
- Vi har fokus på lek, vennskap og fellesskap i alt vi gjør og planlegger.
- Det er ønskelig at alle barna er i barnehagen til 9.30.
- Barn som har plass på småbarnsavdelingene følger ukeplanen, men planen blir tilpasset hvert enkelt barns behov.
- Stjernene vil få informasjon om egne turer og eget opplegg.

AUGUST

Fokusområde: Tilvenning

1-3 år

Delmål: Barn og foreldre skal oppleve en trygg barnehagestart

Slik gjør vi det: Barn og foreldre skal bli møtt med vennlighet, og et hei!

Barnehagen sender bilder, og informasjon til foreldrene gjennom dagen.

Organisering i mindre grupper gjennom hele dagen.

Tilpasse barnehagetilbudet ut i fra barnas behov for søvn, aktivitet og hvile.

Slik vil vi ha det: Barna viser interesse for andre barn, og ansatte.

Barna søker blikkontakt, og lar seg trøste av personalet på avdelingen.

Barna gjør seg kjent, og viser nysgjerrighet for omgivelsene på egen avdeling.

3-4 år

Delmål: Barna lærer navnene til andre barn og ansatte

Slik gjør vi det: Vi hilser med Hei, og sier navnet.

Slik vil vi ha det :

Barna henvender seg til andre barn og ansatte.

Barna omtaler barn og ansatte ved navn.

5 år

Delmål: Barna lærer navnene til andre barn og ansatte

Slik gjør vi det: Vi hilser med Hei, og sier navnet.

Slik vil vi ha det :

Barna henvender seg til andre barn og ansatte.

Barna omtaler barn og ansatte med navn.

Personalet bidrar til gode møter mellom barn, foreldre og barnehagen.

SEPTEMBER

Fokusområde: Barn og voksne blir kjent med hverandre

1-3 år

Delmål: Barna viser initiativ til samspill med andre barn og voksne

Slik gjør vi det: vi tilrettelegger for smågrupper og lekemiljøer med fokus på barnas interesser. Vi deltar i lek sammen med barn og gir barna felles referanser gjennom litteratur, sanger og uteliv.

Slik vil vi ha det: Barna oppsøker hverandre og deler felles fokus. Barna er i samspill med hverandre.

3-4 år

Delmål: Barnet er i lek og samspill med andre barn.

Slik gjør vi det: Vi gjør oss kjent med barnas forhold til hverandre for å støtte/veilede relasjonsutviklingen. Vi snakker om følelser og hvordan man kan bli kjent med hverandre.

Slik vil vi ha det: Barna har ett eller flere barn å leke med.

5 år

Delmål: Barna lytter til hverandre og gjør seg kjent med hverandres styrker og hva man trenger å øve mer på.

Slik gjør vi det: Vi snakker om og undrer oss over sammenheng mellom følelser og adferd. Hvordan er det å være ny og ikke kjenne alle? Vi snakker om vennskap og utenforskap.

Slik vil vi ha det: Barna forholder seg konstruktivt til barn de ikke pleier å leke med.

Personalet er tilstede og legger til rette for, veileder og gir støtte til gode møter mellom barna og vurderer sammen med dem i etterkant.

OKTOBER

Fokusområde: Inkluderende lekemiljø

1-3 år

Delmål: Barna viser initiativ til samspill med andre barn og voksne

Slik gjør vi det: Vi tilrettelegger for smågrupper og lekemiljøer med fokus på barnas interesser. Vi deltar i lek sammen med barna og skal gi barna felles referanser gjennom eventyr, sanger og turer i barnehagens ute- og nærområde. Vi støtter barnas initiativ til samspill.

Slik vil vi ha det: Barna oppsøker hverandre og er i samspill med hverandre.

3-4 år

Delmål: Barna er i lek og samspill med andre barn.

Slik gjør vi det: Vi etablerer smågrupper og legger til rette for felles opplevelser i barnehagens ute- og nærområde.

Vi har samtaler med barn enkeltvis/i små grupper med fokus på relasjoner.

Slik vil vi ha det: Barna har ett eller flere barn å leke med. Barna bruker store deler av uteområdet i leken sin.

5 år

Delmål: Barna bruker hverandres styrker i utvikling av lekemiljøet. Barna gjenopptar leken fra tidligere.

Slik gjør vi det: Vi øver på ulike roller bl.a. gjennom dramalek. Vi lar leken stå over en periode.

Slik vil vi ha det: Barna refererer til noe andre har tilført leken. Barna inviterer andre barn inn i leken.

Personalet: Personalet legger til rette for samtaler med barna med vekt på hvordan vi har det og hva vi eventuelt kan gjøre mer eller endre på.

NOVEMBER

 Fokusområde: Inkluderende fellesskap og felles leketema.

1-3 år

Delmål: Barna skal oppleve tilhørighet på avdelingen.

Slik gjør vi det:

Personalet legger til rette for felles lek. Vi skal være på gulvet sammen med barna og delta i leken.

Slik vil vi ha det: Barna viser glede over å komme i barnehagen. Barna viser glede overfor hverandre. Barna viser tydelig med blick og kropp at de trives sammen med andre barn og personalet.

3-4 år

Delmål: Hvert barn deltar i lek/aktivitet på tvers av alder.

Slik gjør vi det:

Personalet legger til rette for felles lek der alle kan delta, som f.eks Kosedyrsykehus

Slik vil vi ha det:

Barna oppsøker hverandre og gjenkaller felles opplevelser fra leken.

5 år

Delmål: Hvert barn deltar i lek med jevnaldrende og yngre.

Slik gjør vi det:

Barn og personale bidrar til felles lek og medvirker til felles referanser og utvikling av felles lekekompetanse.

Slik vil vi ha det: Barna inkluderer jevnaldrende og yngre i felles leketema.

Personalet: Observerer barnas interesser og lekepreferanser. Hvordan kan vi bruke dette til felles lek? Tilføre litteratur, historier, turer etc. som utgangspunkt for felles lekereferanser.

DESEMBER

Fokusområde: Inkludering, mangfold og fellesskap

1-3 år

Delmål: Barna skal få sanseopplevelser i fellesskap.

Slik gjør vi det: Sansesamling som kalender.

Barna får erfaringer med de ulike sansene, som smak- lukt og taktilsansen.

Personalet legger til rette for at barna får utforske ulike materialer, smaker og lukter.

Slik vil vi ha det: Barna viser nysgjerrighet overfor smaker, lukter og nye materialer.

Barna tar initiativ til å utforske på egenhånd- og sammen med andre.

3-4 år

Delmål: Barna viser positiv interesse for den enkeltes resurser.

Slik gjør vi det:

Vi lager julekalender med fokus på hver og ens betydning for hverandre.

Slik vil vi ha det:

Barna husker hva andre har gjort/betydd for fellesskapet.

5 år

Delmål: Barna viser positiv interesse og forståelse for den enkeltes resurser.

Slik gjør vi det:

Vi lager julekalender med fokus på hver og ens betydning for hverandre.

Slik vil vi ha det:

Barna viser hverandre positiv oppmerksomhet og unner andre å være i fokus.

Personalet: Hjelp barna til å synliggjøre den enkeltes betydning i fellesskapet og anerkjenne andre for det de er verdt.

JANUAR

Fokusområde: Inkluderende lekemiljø og tema i prosess

1-3 år

Delmål: Barna blir introdusert for nye materialer og lekemiljøer.

Slik gjør vi det: Vi endrer det fysiske miljøet på bakgrunn av observasjoner i barnegruppen. Vi tilfører ulike lekematerialer for å stimulere leken. Vi deltar i leken og er trygge baser/ladestasjoner.

Slik vil vi ha det: Det oppstår ny lek. Nye relasjoner dannes. Barn og voksne utforsker ulike lekesoner.

3-4 år

Delmål: Barna er med på å utforme det fysiske lekemiljøet.

Slik gjør vi det:
Barn og voksne vurderer, planlegger og evt endrer bruk av barnehagens lekemiljø.

Slik vil vi ha det:
Det oppstår ny lek og grunnlag for felles leketema.

5 år

Delmål: Barna er med på å utforme det fysiske lekemiljøet.

Slik gjør vi det:
Barn og voksne vurderer, planlegger og evt endrer det fysiske lekemiljø. Alle bidrar med ideer og forslag. Løsninger velges demokratisk.

Slik vil vi ha det:
Det oppstår ny lek og grunnlag for felles leketema.

Personalet: Tilrettelegger for felles referanser i lek.
Personalet skal være nysgjerrige og observere hva barna er opptatt av.

FEBRUAR

Fokusområde: Felles leketema på tvers av avdelingene og prosjektarbeid.

1-3 år

Delmål: Lekegrupper og tema i prosess.

Slik gjør vi det:

Felles opplevelser og lekegrupper på tvers av avdelinger.

Vi starter et prosjektarbeid med hele barnegruppen på avdelingen, med utgangspunkt i hva barna er opptatt av.

Slik vil vi ha det: Barna viser glede i møte med andre barn og voksne. Toåringene tar kontakt med de andre barna i 1. etg.

3-4 år

Delmål: Vi bestemmer oss for et felles leketema på tvers av avdelingene.

Slik gjør vi det:

Barna inviteres til å velge felles leketema.

Barnas får bidra i forberedelser og gjennomføring

Slik vil vi ha det: Barna viser interesse for og deltar i prosessen. Barna bruker felles referanser i lek på tvers av alder- og avdelinger.

5 år

Delmål: Vi bestemmer oss for et felles leketema der vi inkluderer av yngre barn.

Slik gjør vi det: Barna inviteres til å planlegge innhold og gjennomføring av tema/prosjekt. Barna får bidra til å utvikle prosessen.

Slik vil vi ha det: Barna er delaktige i planlegging og gjennomføring av prosessen. Barna bruker felles referanser i lek på tvers av alder- og avdelinger.

Personalet: Skaper et felles samarbeid på tvers av avdelingene, for felles lekeopplevelser og et felles leketema.

MARS

Fokusområde: Vennskap på tvers av alder og avdelingene - og trygge overganger.

1-3 år

Delmål: 1- og 2 åringene utforsker nye arenaer.

Slik gjør vi det: Toåringene får felles opplevelser på tur sammen med treåringene. Både 1- og 2-åringene utforsker barnehagens nærområde.

Vi bruker kosedyr som døråpner til nye møter mellom toåringene og barna i 1. etg.

Slik vil vi ha det: Vi ser at toåringene er inkludert i leken i 1.etasje.

Barna viser glede når de er på tur. 1-åringene viser at de ønsker- og mestrer det å være ute og på tur over lengre tid.

3-4 år

Delmål: Lek og samspill på tvers av alder og avdelinger videreutvikles.

Slik gjør vi det: Vi bruker kosedyr til nye møter mellom barna. Barn og kosedyr inviteres til barnesamtaler enkeltavis eller i gruppe.

Slik vil vi ha det:
Barna inkluderer hverandre uoppfordret i lek og fortsetter leken.

5 år

Delmål: Femåringene er pådrivere til videreutvikling av lekerelasjoner.

Slik gjør vi det: Vi bruker kosedyr til møter mellom barna. Barn og kosedyr inviteres til barnesamtaler enkeltavis eller i gruppe.

Slik vil vi ha det:
Barna inkluderer hverandre uoppfordret i lek. Femåringene veileder og inkluderer yngre barn i lek.

Personalet: Skal delta aktivt i lek sammen med barna.
Personalet tilbyr materialer til lek ute og inne.

APRIL

 Fokusområde: Bærekraft og samarbeid, respekt for mangfold og naturen

1-3 år

Delmål: Barna får erfaringer med det biologiske mangfoldet i- og utenfor barnehagen.

Slik gjør vi det:

Vi er nysgjerrige og går på oppdagelsesferd med forstørrelsesglass.

Vi sår og planter Humlerestaurant i barnehagen.

Slik vil vi ha det:

Barna tar selv initiativ til insektsjakt og er nysgjerrig på fugleliv og på planter som spirer og gror.

3-4 år

Delmål: Kommende 5-åringene og Stjerner er sammen om å ta vare på det biologiske mangfoldet i og utenfor barnehagen.

Slik gjør vi det:

Vi studerer insekts- /fugle- og dyrelivet rundt oss.

Vi sår og planter Humlerestaurant i barnehagen.

Slik vil vi ha det:

Barna gjenkaller og viser interesse for det vi oppdager i naturen.

5 år

Delmål: Barna skal få nye kunnskaper og erfaringer om natur og miljø.

Slik gjør vi det:

Vi er plante-, insekts- og fugledetektiver.

Slik vil vi ha det:

Barna viser omtanke for miljøet rundt oss.

Personalet: Bruker naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring.

Fokusområde: Bærekraft, samarbeid og overganger.

1-3 år

Delmål: Vi fortsetter utforskning av det biologiske mangfoldet.

Slik gjør vi det:

Vi utforsker krinker og kroker i barnehagen.

Vi studerer insekter.

Vi drar på blomsterturer, gjerne sammen med barn fra andre avdelinger.

Slik vil vi ha det:

Barna Tar selv initiativ til insektsjakt og viser glede over opplevelser i- og utenfor barnehagen.

3-4 år

Delmål: Gamle og kommende 3-åringene blir kjent med hverandre.

Slik gjør vi det: Vi rydder og klargjør barnehagen sammen til maifest og gode sommerdager for folk og dyreliv.

Slik vil vi ha det: Barna gjenkaller og forteller om det de har utrettet sammen.

5 år

Delmål: Barna skal bli kjent med hvorfor vi feirer 17.mai og hvordan vi kan ta vare på landet vårt med tanke på mangfold og bærekraft.

Slik gjør vi det: Vi forbereder oss til maifest og inviterer kommende Stjerner til samarbeid.

Slik vil vi ha det: Barna gjenkaller felles opplevelser.

Personalet bruker utemiljø og nærområde for gode overganger.

Fokusområde: Trygge overganger

1-3 år

Delmål: Barna som skal starte på storbarnsavdelingene, skal forberedes på overgangen til ny avdeling. Ettåringene skal oppleve trygghet ute, sammen med de største barna.

Slik gjør vi det: Personalet legger til rette for lek mellom barn i 1. og 2. etasje. Personalet er aktivt med i leken, og tilbyr spennende lekemateriale både ute og inne. Vi er tilstede for ettåringene som trenger trygge baser og støtte ute.

Slik vil vi ha det: Barn fra 2. etg. lærer navn til andre barn, og ansatte i 1. etg. Barna viser interesse for hverandre, og forteller om hverandre. Barna tar initiativ til samhandling og lek på tvers av avdelingene.

3-4 år

Delmål: Kommende fireåringer er faddere, for de nye 3-åringene.

Slik gjør vi det: 3 og 4 åringene inviterer de eldste barna fra Blå på turer og aktiviteter i nærområdet. Personalet legger til rette for lek mellom barn i 1. og 2. etasje. Personalet er aktivt med i leken, og tilbyr spennende lekemateriale både ute og inne.

Slik vil vi ha det: Barn fra 1. etg. lærer navnene til barna fra 2. etg. Barna viser interesse for hverandre, og forteller om hverandre. Barna tar initiativ til samhandling, og lek med hverandre.

5 år

Delmål: Barna får en god avslutning på barnehagelivet og ser fram til å begynne på skolen.

Slik gjør vi det: Barnesamtaler og lese barnelitteratur om skolestart.

Vi markerer 5 åringenes avslutning av barnehagelivet

Slik vil vi ha det: Barna gir uttrykk for at de vil begynne på skolen, og har gode forventninger til overgangen.

Personalet: Støtter og guider barna til gode overganger.

Fokusområde: Sommer i barnehagen.

1-3 år

Delmål: Felles lek og opplevelser med vann.

Slik gjør vi det: Vi bruker vannrenna daglig.
Vi bruker vannspreder og badebåter ute.
Vi forbereder de eldste barna på avdelingsbytte.
Vi spiser lunsj sammen med barn i 1. etasje

Slik vil vi ha det: Vi ser at barna oppsøker vann. Barna leker på tvers av avdelingene. De eldste barna oppsøker avdelingene i 1. etasje.

3-4 år

Delmål: Avslutning av barnehageåret med blomstrende lek og felleskap.

Slik gjør vi det:
Felles aktiviteter ute og inne.
Vi forbereder barna på avslutning av barnehagelivet for skolestarterne, og avdelingsbytte for de eldste barna på Blå.
Vi spiser lunsj sammen med barn fra 2. etasje.

Slik vil vi ha det:
Barna oppsøker hverandre på tvers av avdelingene.

5 år

Delmål: Avslutning av barnehageåret med blomstrende lek og felleskap

Slik gjør vi det:
Felles aktiviteter ute og inne.
Vi avslutter barnehagelivet for skolestarterne og gleder oss over den siste tida vi har sammen i barnehagen.

Slik vil vi ha det:
Barn som viser glede over å være sammen og gleder seg til skolestart.

Personalet: Samarbeider om fellesavdeling i 1. etasje – planlegger for morsomme og hyggelige sommerdager i barnehagen.

Diverse informasjon:

Bursdagsfeiring:

Når barn har bursdag blir dagen feiret med bursdagssamling. Barnet får sin egen bursdagskrone og barnet får sin egen bursdagssamling. Foreldrene trenger ikke ordne noe til feiringen, da barnehagen tar ansvar for dette. Barnehagen kan lånes kostnadsfritt, til bursdagsfeiring for barn som har plass i barnehagen.

Ved sykdom:

Når barna blir syke må foreldrene melde fra til barnehagen at barnet skal være hjemme. Dette kan meldes fra via SMS, eller per telefon. Ved sykdom har Moss kommune retningslinjer som vi anbefaler alle foreldre å følge. Det er viktig at barna blir holdt hjemme til de er friske, slik at de ikke smitter andre. Det er også viktig av hensyn til barnet, da det kan være utfordrende å være i barnehagen når allmenntilstanden er nedsatt. Retningslinjene blir sendt ut på mail ved oppstart av nytt barnehageår.

Visma barnehage:

Barnehagen bruker Visma barnehage som kommunikasjonsplattform. Her kan man skrive meldinger til avdeling, melde inne syke- og annet fravær, samt lese dagsreferat. (Lage lenke til app)

Oppmøte i barnehagen:

Vi ønsker at barna kommer i barnehagen innen kl. 09.30. Om foreldre har behov for å levere på et senere tidspunkt må dette meldes i fra til avdelingen via SMS, Visma eller per telefon.

Leker i barnehagen:

Vi oppfordrer til at barna ikke har med egne leker i barnehagen. Det er selvfølgelig greit å ha med smokk, koseklut, bamse, eller andre leker som kan være viktig for barnet, og barnets trygghet i barnehagen.

Klær og utstyr i barnehagen:

Det er viktig at hvert enkelt barn har klær og utstyr som samsvarer med personlige behov, og årstidene. Vi er mye ute og på tur, og for at barna skal få positive erfaringer med utelivet er det kjempeviktig at klær og utstyr er i orden. Det er foreldrenes ansvar å legge til rette for at dette, og holde barnets garderobeplass ryddig.

Drikkeflasker:

Det skal medbringes ren drikkeflaske hver dag. Drikkeflasken skal tas med hjem, og rengjøres etter endt barnehagedag.

KILDEHENVISNING

- Kunnskapsdepartementet (2017). Rammeplan for barnehagen. Hentet fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>
- Art. På vei mot en ny forståelse av mobbing i et folkehelseperspektiv Lund, Helgeland og Kovac, 2017.
- Implementering av endringsprosesser i barnehagen (2021) Pål Roland og Sigrun K. Ertesvåg
- Alle bilder er tatt av personalet i Ramberg barnehage
- <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/pedagogisk-dokumentasjon/>

En ring av gull, med plass til alle hender. Der ingen er størst, der ingen er minst, der ingen er først, der ingen er sist. Vi holder fast så alle kjenner at ringen er smidd av gode venner

